

Trygve Trulsrud. 30. April.1892 – 29. Januar.1981

Skrevet av Vidar Hansen.

Bestefar has Trygve, Ole Knutsen var født i 1821 på garden Fritsvold i Sør Odal, i 1880 flytter han med familien hit til Gjerdrum og kjøper garden Trulsrud G/Nr 6-13, for 2000 Kr av smed Petter Olsen. Sønnen Torkild Olsen gifter seg i 1888 med Maren Hansdt fra Vestigar'n Sandum, G/Nr 6-1. Tidligere var dette Nordgard'n Sandum (Av Matrikkel 1886). Dagens Nordgard'n, på kompasset, Karsten Monsen. De husene er flyttet dit seinere. Torkild og Maren fikk sønnene, Hans født 1889, Ole født 1890 og Trygve født 1892. Gutta i Trulsrud var søskenbarn med Aksel Sandum. I året 1900 kjøper Torkild garden for 2000 Kr etter sin avdøde far . I folketellingen for 1910 bor Husmor Maren Hansdt og husfar Torkild Olsen med 3 sønner i Trulsrud. Alle 4 kara var registrert som snekkere. Og Karoline Smestad var tjenestejente/budeie. Torkild blir tidlig enkemann, allerede i 1912. Sønnen, Hans Torkildsen, som var Ingeniør utdannet dør av tæring i 1922. Han ble syk på kraftverks arbeid i Gudbrandsdalen. Sønnene Ole og Trygve skreiv seg for Torkildsen til ny navnelov kom i 1926. Det ble slutt med å henge på sen/datter etter farsnavnet. Kara tok nå gardsnavnet som etternavn.

Ja Trulsrud kara var nevanyttige og kunskapsrike, på slutten av 1800 tallet ble det montert dampsg på garden. Når strømmen kom til Nordbygda ble det bygd snekkerverksted på Trulsrud. Her ble det produsert benker-hyller-skap og trapper. På begynnelsen av 1920 tallet gikk Trygve på landbruksskole i Gudbrandsdalen. Etter endt skolegang måtte far has etterlyse'n. Trygve kom ikke hjem igjen og ingen viste hvor han var. Etter litt undersøkelser ble Trygve funnet igjen på en gard i Gudbrandsdalen, der han hadde tatt seg arbeid som gardsbestyrer. Dette skulle bli Trygve's varemerke resten av livet, han gikk sine egne veier. I 1927 kjøper Ole garden av far sin for 15000 Kr . Nå bygger Torkild eneboligen Trulsrud, der han og Trygve flytter inn. Ole driver nå snekkerverkstedet. Men det å grave i jorda lå ikke for'n Trygve. I 1929 søkte og fikk han konsesjon på godsroute fra Sandum meieri til Oslo. Han kjøper nå lastebil, 1928 modell Republikk Reg Nr C-8484 . Han hadde senere en Federal lastebil, men denne har jeg ikke funnet dokumentert. I 1935 kjøper Trygve en helt ny lastebil, en Diamond T Deluxe. Dette var nærmest lastebilenes Rolls-Royce. Lastebilchassiet som den gang kostet 9000 Kr hadde mye utstyr, det var runde fine instrumenter på dashbordet, ja til og med klokke. På denne tid var det ikke mulig å få kjøpt nye ferdigbygde lastebiler/busser i Norge. Dette var industripolitisk, vern om Norske arbeidsplasser. Alt påbygg bak frontrute og ratt måtte bygges her i landet. Trygve fikk bygget på ett dobbelt førerhus hos Jensen karosseriverksted på Styri i Eidsvoll. (Kalt for Jensen shop'n) . Interiør og seter i førerhuset fikk han hjelp til av salmaker og møbeltapetserer Edvard Fossum. Lastep Janet snekret Trygve sjøl. I 1936 ble Diamon'n registrert med reg Nr C-17731, tillat lasteevne 1500 Kg og 6 passasjerer. Så kommer snart krigen med innskrenket

tilgang på bensin. Den 15. april 1942 blir Trygve's Diamond registrert på Lillestrøm med Imbert vedgassgenerator. Montering av generator kostet 1500 Kr, en betydelig kostnad på den tiden. Imbert generatoren ble lisensprodusert av A. Aanonsen's Blikk og Metallvarefabrikk i Oslo og solgt av General Motors. Denne generator gikk for å være bedre, gi mer effekt enn Strømmen generatoren. Ved optimale driftsforhold kunne effekten bli opp mot 70% i forhold til bensin. Men på det jevne lå nok effekten på ca 50%. Trygve likte ikke denna generatorkjøringa så han hadde Arne Gjerdrum som sjåfør under krigen. Ja denne kjøringa krevde sin sjåfør, det var montert 3 ekstra spaker ved rattet, 1 for tenningsjustering og 2 for trekkluft regulering. Opp Gjelleråsen ble det som regel motorfusk, da var det bakpå å staka opp og fylle på mer knott. Ja ikke sjelden slo generatoren bakslag så sjåførene så ut som feiere når de kom til by'n. Bare litt om generatorens virkemåte i grove trekk. Først ble det fyrt opp med trekull i bunnen, deretter fylt på med knott, som var av løvtrær, helst order. Knotten hadde en størrelse omtrent som en fyrstikkeske. Knotten ble brent i generatoren med lav trekk, reguleringen av trekken var viktig. Det ble nå dannet carbondioksyd. Denne gassen er ikke brennbar, men når denne gassen passerer brennende trekull på 1400 grader i bunnen av generatoren dannes karbonmonoksyd som er brenngassen sammen med litt hydrogen som også er dannet. Denne varme gassen ble ført gjennom en kjøler som var montert på støtfanger'n foran grillen, denne nedkjølte gassen ble nå ført til forgasser'n . Denne forbrenningen krevde høyere kompresjon så topplokket ble høvlet ned 2 mm. Etter krigen var det vanlig å legge på 2 toppakninger så motor'n kunne summe fint på bensin igjen.

Under krigen var det sjelden å se Tyskere i Nordbygda. Men en dag hadde'n Trygve kommet oppskaket inn på snekkerverkstedet. Nå er jeg ferdig, nå må dere ta vare på alt etter meg, sa'n til gutta på verkstedet. Han hadde oppdaget noen Tyske biler i Rogstadkrysset, der soldatene dreiv å monterte opp antenner. Trygve hadde blitt redd for radio'n sin, men snart pakket Tyskera sammen og dro igjen. Ellers kunne det komme Tyskere på tur for å kjøpe ferske landbruksvarer, egg og mjølk var etterspurt, kaninslakt var også populært. Da var det en skøyer av en gardsgutt på Rogstad som så en mulighet til å tjene ei krone på nabokatta, neste gang Tyskera kom igjen for å handle hadde de uttalt ``nicht mer pus`` kaninen hadde nok vært seig.

Når Torkild Trulsrud dør på kammerset i Trulsrud den 11. Januar 1942 skjer det noe merkelig. Det store vegguret i stua stopper samtidig som Torkild sovner inn, og samma eftan dør den vesle svarte og hvite hukatta. Ja, detta har jeg førstehands beretning om.

Etter krigen var det tekniske konstruksjoner som opptok Trygve. Han hadde lest seg til mye kunnskap fra Ingeniørskolebøkene etter sin avdøde bror, Hans . Ved byggingen av hengebrua ved Løvstad sommeren 1949 var Trygve sjefskonstuktør. Brua var kopi av Bingsfoss brua i Sørum. Trygve tegnet først brua i 1/8 skala på finerplater i snekkerverkstedet. Deretter tegnet han brua i 1/4 skala med kritt på dansegulvet på Tososletta. Denna brua ble kalt for frierbrua, ja det ble både brøllup og onger etter hvert. Det var krone rulling til byggingen, rutebileier Lars Huser la i en

god sum, men detta skulle ikke'n Trygve veta. Penga ble slusa gjennom han Stener Løvstad. Trygve ville ikke veta noe om penger fra konkurenten. Detta gjalt passasjerer fra Kølby greina i Ullensaker.

Maurits Senstad fra Kølby greina fortalte meg att han den vinteren han gikk på landbruksskole i Oslo, gikk han over hengebrua og satt på me'n Trygve til by'n hver dag.

Vinteren 1950 satt Finn Stokker også på me'n Trygve når han gikk på landbruksskolen i Oslo. Finn fortalte meg att når det var glatt la'n Trygve seg under bilen og koblet av bremsene på framhjula, dette for å hindre låsing ved bremsing i sving.

I ca 1950 tegner Trygve motorvei fra Oslo til Minnesund. Starten var ved Sinsenkrysset, videre nordøstover over Grorud og Gjelleråsen og ned ved Lahaugmoen, krysset Nittelva ca 1 Km oppstrøms for Kjellerholen. Rett vest for Skjedsmokorset svingte han motorveien nordover og gjennom Gjerdrum langs åskanten. I Holter svingte motorveien litt østover og over Leirelva mot Ukkestad og Gardermoen. Videre nordover krysset motorveien Andelva ved Mærra i sydenden av Hurdalssjøen og videre til Byrud på vestsiden av Mjøsa ved Minnesund. Trygve hadde tenkt seg veien videre til Gjøvik. Han hadde skretta opp hele traseen som var på 65 Km , ved Grorud nord var det prosjektert 2 tunneller, på ca 2 Km. Traseen ble tegnet inn på kart, 1:50 000 av Ingeniør. R. Sømme. Denne motorveitrase ble også omtalt i Riksaviser.

Neste prosjekt var å grave ut kjeller og flytte huset over på ny grunnmur. Han dreiv en hel sommer med å grave ut kjeller med spade og trillebår, han hadde konstruert elektrisk heis til trillebåra opp av kjellerhølet. Grunnmur ble støpt en snau meter ved siden av huset og også med en vinkelforskyvning. Huset sto nå midlertidig på stokker/kavler. Mange var innom for å titte, nå kommer huset te'n Trygve til å havne i kjeller'n, gliste mange. Men plutselig en mårra sto huset perfekt på ny grunnmur, ikke ett vindu var knust. Hvordan dette skjedde fikk ingen se, Trygve hadde slått unna en låseklakk om natta og huset rulla/tippa bort på ny grunnmur.

Ut på 1950 tallet begynner Trygve å bygge på huset sitt med en stor presenning foran. Han skulle åpne butikk, men selvsagt hemmelig. Olaug Løvstad viste noe, hun var med til by'n for å se på kjøpmansdisk og hyller og skap. Men hun hadde streng beskjed om ikke å røpe noe. Butikken blir åpnet og hu Olaug blir ekspeditrise. Sigrid Lerengen også litt på deltid. Men han Trygve var ikke noen stor kremmer, det lå ikke for han. Martin Rogstad Nilsen fra Kølby fortalte meg att han en dag som guttunge hadde sittet sammen me'n Trygve på trappa når det kom en kunde. Trygve, det kommer en kunde sa'n Martin og skubba borti'n. Å usjda sa'n Trygve, han ville lesa avisen ifred. Det var'n Arne Thoresen som kom. Du får gå inn å fylle sekken, vi gjør opp etterpå sa'n Trygve. Når han slo inn på kassa etterpå utbrøt han. Detta blei jaggu dyrt Arne, det kom på 15 000 Kr. Det hadde blitt en solid kommafeil. Denna feilen blei aldri retta opp, men skjøvet foran seg i kassa i mange år.

En mårra hu Sigrid kom på jobb sto det ei kasse med fine bananer på lageret. Dessa bananene må vi setta i butikken så kundene kan se de, ment'a Sigrid. Åffer ska kundene veta alt, svarte'n Trygve da. Når unga kom for å kjøpe tyggis åpna'n Trygve pakka og solgte en og en for 5 øre stykket. Ingen har bruk for ei hel pakke mente han. Butikken ble drevet en 10-12 års tid til ut på 1960 tallet. Da kom kameraten has Trygve fra Holter. Det var han som hadde handelsbrevet. Nå kan vi gi oss med butikken mente han, overskuddet hadde kanskje ikke blitt så stort. Butikken ble lagt ned og lastebilen parkert, Trygve kjørte ikke bil etterpå.

Når Sovjetunionen skjøt opp satelitten Sputnikk i Oktober 1957 hadde Trygve sittet med kikkert på en tabrett tvers over mønet på huset for å se satelitten i bane opp. Det var stor diskusjon med nabokara hvilken retning det var. Trygve var som vanlig påståelig og mente retningen var rett over Rogstadgarda.

Så ble det konstruert hestesæla for lunnedrag. Når hesten la seg i sælan løfta tømmerstokkene seg i lunnedraget sjøl. Dette ved hjelp av jernbeslag og vaiere. Men det ble både tungt og upraktisk. Kristian Fladby fortalte meg att'n Trygve hadde kommet og spurt om skyss til Oppakermoen. Han ville vise fram konstruksjonen til rutebileier Alfred Skøyen. Dessa kara kjente hverandre fra bykjøringa. Han Alfred var saktmodig, han sto lenge og titte før han utbrøt. Her har du nok studert mye, Trulsrud. Sælan og lunnedraget ble aldri tatt i bruk, det var tungt og upraktisk og traktor'n allerede på vei til å overta.

Trygve var teknisk framsynt, men når han hadde en ide, da var det rett fram. Han kunne være enfoldig også, han hadde ikke evne til å høre på andre. Dette holdt på å bli hans bane. Jeg husker en dag som guttunge, midt på 60 tallet. Far min kom hjem lettere oppskaka og blaut helt opp i nakkeskinnet. Han hadde mått hoppe uti Leirelva for å redde'n Trygve. Trygve hadde konstruert flåta. Under var det slanger fra lastebilhjul. Oppå flåtan hadde'n festa ett bilsete. Tyngdepunktet var alt for høyt. Dette hadde flere bemerket. Men hvis det var noe Trygve ikke ville høre, så barre skakka'n på hue og lot som han ikke hørte. Far min lånte hest og langvogn av Alfred Thorshaug. Hesten het Darius, originale gardbrukere hadde ofte originalt navn på hesten sin. Flåtan ble kjørt ned til elva i Løkstad Hagan. Men med det samma Trygve skulle setta seg på flåtan tipper den rundt. Trygve som hadde langstøvler og vømmølsdress søkker som en stein. Far min måtte hoppe uti og redde'n. Det att han ikke kunne svømme fortalte Trygve etterpå.

Som guttunge var jeg mye med far min på besøk til Trygve. Som teknisk interesert var dette reine skattekameret, å få være med på kammerset og i vognskjulet for å se hva han dreiv med. En gang fikk jeg en regnestav, denna skal du få Vidar, fordi du er interesert, sa'n Trygve. Regnestaven var antagelig etter hans avdøde bror Hans, som var ingeniør utdannet. Vi unga i Nordbygda kalt'n Trygve for Davy, etter han Davy Crocket.

Ja han var både nøysommelig og tålmodig, jeg husker han kunne sitte i timesvis gnu og slipe opp igjen gamle barberblader inni ett vannglass, den innvendige buen i glasset ble benyttet til vinkelen på eggen.

En dag etter att jeg hadde fått førerkort og bil, kom Trygve innom og ville ha skyss til Bingsfossbrua, han skulle måle vaierene på hengebrua. Når vi kom fram hadde'n glømt tommestokken, men Trygve viste råd, han sikta over med ett grasstrå og kneip av riktig lengde og tok det med hjem. Jeg fikk greie på etterpå att det var standard 2 tommers vaiere. Bingsfossbrua blei godkjent. Han var mye hos nabo'n, Jens Løvstad. Jens fortalte meg att'n Trygve kunne komme inn å lese avisa å gå igjen uten å si noe. Om vinter'n kunne han komme inn å varme seg ved kamin, plutselig bare gikk han igjen uten å si noe. Trygve var sosial når han ville. En dag hadde'n Trygve kommet til Jens og spurt etter skyss til Kløfta, han skulle kjøpe 2 nye skjorter. Dagen etter kom han til Jens igjen og uttrykte, dessa skjortene får ikke jeg brukt, det er jo så snaue skjorteflak. Da blei det en tur til'a Gudrun Fossum, hu sydde på 20 cm ekstra skjorteflak. Da blei det bra.

Når Trygve skulle handle måtte han til kjøpmann Gulbrandsrud i Holter, han solgte Hjemmebakeribrød, ikke noe annet kunne duge. Om sommer'n drog han med seg sykkel'n sin over Løkstad og over grensebekken til Holter, der han hadde bygd bru, og opp til Hagamoen. Om vinter'n vabba han med skistaver. Dette var ei hard rute med bratte kneiker, som Trygve brukte til han var over 80 år. Han Karl Løvstad var mye bekymret, han var ofte nede i lia å så om han Trygve kom igjen snart.

På sine eldre dager leide han pottitland på Mo gard på Lindeberg i Sørum. Først var det å sykle til gardbruker Foss på Borgen for å låne hest, deretter å kjøre til Lindeberg. Pottita skal pløyas ned i annahvær plogfår, sa'n Trygve, ikke noe annet duger. Dette hadde han lært på Landbruksskolen 60 år tidligere.

Men alder'n tar oss alle, ingen slipper unna det. Trygve begynner å skranke, han ble tungpustet. Han trengte hjelp hjemme også. Olaug Løvstad hjalp til mye. Seinere ble det Kommunal hjemmesykepleie, da var Cesilie Thorshaug mye hos'n Trygve. Når Cesilie var innom drev ofte Trygve å snekra i andre etasjen. Hu Cesilie lurte på hva han drev med, men som vanlig var Trygve hemmelighetsfull, han svarte ikke. Men da han en dag var ferdig med snekringa, ble Cesilie bedt med opp i andre etasjen. Der hadde'n Trygve snekra ett fint pikerom, " med egen handvask ". Hvem skal bo her da, lurt'a Cesilie på. Her skal du bo Cesilie, svart'n Trygve.

Jammen, hva skal'n Hans og onga gjøre da, lurt'a Cesilie på. Å dom klarer seg skjøl svart'n Trygve. Han hadde svar på det også. Men det blei nå ikke slik.

Trygve klarer seg ikke hjemme lenger, det var ikke plass på pleiehjemmet på Ask. Han fikk plass på ett pleiehjem i Mogreina. Det ble snakket om att man måtte være med i Misjon for å få plass på pleiehjemmet på Ask, Trygve var jo ikke med der. Han likte seg ikke på hjemmet i Mogreina, han begynte flere ganger å skulle gå hjem igjen. Han ble etter hvert overført til Nannestad pleiehjem, der han trivdes bedre. Han

ble noe susete på slutten også. På veggen på rommet sitt hadde han på ett ark skrevet opp navn og telefon Nr på sine nærmeste kamerater. Han hadde ikke nær slekt. Men en dag hadde plutselig Trygve strøket over navnene på sine 2 nærmeste fra Nordbygda, uten att det var noe uoppgjort. Det er ikke bare greit å bli gammel og susete, ikke for de nærmeste heller.

Trygve sovner stille inn på Nannestad pleiehjem den 29. Januar 1981 .

Jeg har sporet opp den siste lastebilen, 1935 mod Diamond T . Den har hatt 3 eiere etter dødsbosalget. Den ligger nå demontert på en låve på Hedemarken. Bilder etter Trygve har jeg ikke funnet, han likte ikke fotografer.

Kilder.

Riksarkivet

Gjerdrum Bygdebok

Jens Løvstad

Einar Lerengen

November 2011 Vidar Hansen .